

Učení se zkušeností

Stanovy o tomto prvku říkají: “skautská výchovná metoda se opírá o vlastní aktivitu a činnost; vychází z přesvědčení, že člověk se nejlépe něco naučí tím, že to dělá; že znalosti, dovednosti i postoje si osvojí nejlépe za pomoci vlastních prožitků a zkušeností. Z této zásady není vyjmuta ani výchova mravní; skauting neusiluje jen o to, aby člověk nebyl špatný; usiluje o to, aby dobro činil. Proto je součástí skautské sebevýchovy i zásada vykonat každý den alespoň jeden dobrý skutek. Rovněž výchova k odpovědnosti vůči druhým vychází z činů: ze skutečné služby společnosti a bližním.”

Skautská výchovná metoda se opírá o vlastní aktivitu a činnost; vychází z přesvědčení, že člověk se nejlépe něco naučí tím, že to dělá; že znalosti, dovednosti (tvrdé i měkké) i postoje si osvojí nejlépe za pomoci vlastních prožitků a zkušeností a jejich reflexe.

Ze své podstaty má být skauting zábavný a aktuální. Učení se zkušeností odkazuje k osobnímu seberozvoji, který je výsledkem zkušenosti prožité na vlastní kůži, oproti pouhému teoretickému návodu. Skautská metoda je založena na učení pomocí zážitků z každodenního života s ohledem na konkrétní zájmy jednotlivce. Tyto příležitosti nejsou zaměřené jen na to, aby skauti uspěli, protože někdy právě chyby a neúspěch poskytnout lepší příležitost k učení se a rozvoji. Je to tudíž efektivní způsob, jak pomoci mladým lidem přirozeně se rozvíjet a uvědomovat si své silné a slabé stránky.

Učení se zkušeností je neustálý proces a je důležité, aby si skautky a skauti byli vědomi, že se to děje. Tento prvek metody umožňuje prožít kompletní programový cyklus – od plánování svých aktivit (ve spolupráci s dospělými), jejich provedení až po příležitost zhodnotit různé výstupy a zkušenosti, které tyto aktivity přinesly.

Učení se zkušeností je také prostředkem, jak zajistit, že jsou příležitosti k učení ve skautingu zábavné a odpovídající době. Podporuje to touhu mládeže prožít toho více a více se toho naučit. Již Baden-Powell si všímal toho, že „způsob vzdělávání ve skautingu vytváří v chlapci touhu učit se sám pro sebe“. V dnešním kontextu je samozřejmě záměrem povzbudit mladé lidi v zamyšlení nad jejich zkušenostmi a ve stavění na nich během cesty za vlastním sebevzděláváním.

Co mi pomůže při práci v oddíle

Vědět, kam vedu

... benjamínky

Benjamínci rozvíjejí své nové dovednosti aktivní účastí při činnostech a výzvách, které probíhají ve vysoce podporujícím prostředí. Dospělí je povzbuzují, aby zkoušeli nové věci.

... vlčata a světlušky

Vlčata a světlušky už jsou vystavena většímu množství aktivit a příležitostí, učí se dělat chyby a riskovat.

... skauty a skautky

Skauti přebírají vůdčí roli v řízení sebe samých, svých aktivit a ve svém učení. Díky větším příležitostem k vedení přebírají více iniciativy a jsou více zodpovědní při podstupování rizik.

... rovery a rangers

Mladší roveři jsou hybateli svého vlastního učení a svého programu. Jsou povzbuzováni k tomu, aby se nebáli přijmout větší zodpovědnost a vystoupit ze své komfortní zóny.

Starší roveři rozvíjejí nové dovednosti pomocí naprosté odpovědnosti za svůj program a věkovou kategorii, rozvíjejí své schopnosti v oblasti řešení problémů, vymyšlení kreativních řešení a rozšiřování obzorů. Roveři mají větší příležitosti k učení a větší nezávislost. Dále průběžně revidují svou práci v souladu s postupem „naplánuj – udělej – vyhodnot“.

Ptát se, jak se mi to daří

Se členy oddílové rady reflektuj používání metody ve vašem programu, zjišťuj také, jak to mají ostatní členové a členky oddílu:

- **Přečti formulaci metody** pro vaši věkovou skupinu: viz výše u “Vědět kam vedu”
- **Proberte jednu nebo více následujících otázek:**
 - U oddílu mladších členů (benjamínci, vlčata a světlušky):
 - *Jaké nové věci jste se naučili díky skautingu v poslední době? Jak jste se po tom cítili? Co byste mohli příště*

udělat jinak?

- *Jak jste podporovali někoho jiného, aby se něco naučil „děláním“?*
- *Jak se můžeme „učit zkušeností“?*
- *Co se dá dělat, když se něco pokazí?*
- *Jak ti ostatní pomohli naučit se nové dovednosti?*
- *Jak pomáhá postup „naplánuj – udělej – vyhodnot“ vašemu učení?*
- *Co byste se chtěli ve skautu naučit dál?*

... Vymyslete si vlastní otázky týkající se vašeho programu.

- U oddílu starších členů (skaut a skautky, roveři a rangers):
 - *Jaké jsou příklady praktických příležitostí učení se, které byly zahrnuty do vašeho oddílového programu? Jak můžete zajistit, aby učení bylo vždy praktické a poutavé?*
 - *Měli členové vašeho oddílu možnost zamyslet se nad vlastními zkušenostmi s tím, co se naučili? Jak se tyto zkušenosti liší od způsobu, jakým se můžete učit ve škole?*
 - *Kdy věci nešly podle plánu? Jak byli mladší členové, kteří tyto aktivity vedou, podporováni, aby uspěli?*
 - *Jak váš oddíl poskytuje mladším členům nové zkušenosti a prostředí pro učení se?*

... Vymyslete si vlastní otázky týkající se vašeho programu.

Inspirovat se

Články o Učení se zkušeností:

- [Metodický tábor a jak na ně](#) - článek o tom, jak podpořit prvky skautské výchovné metody na táboře, včetně učení se zkušeností
- [Den v táboře junáků](#) - vyzkoušejte si udělat z táboření hlavní program
- Zapojte kluky a holky do příprav a chodu tábora: [Jak zapojit děti do plánování tábora?](#) a [Pro vodu i chleba vyrazte s dětmi](#)

[Svobodná hra](#) od Justiny a Petra Danišových

[Video z Perplexu: Tomáš Řeháka-Špalek: Zamyšlení o hravosti ve skautingu](#)

[🔗 Video o efektu, když kluci a holky dostanou moc do svých rukou 🔗](#)

Text vznikl s využitím [Stanov Junáka-českého skauta 🔗](#) a [Programových tezí náčelnictva 🔗](#). Dále za pomoci příručky Základní charakteristiky skautingu a příručky O skautské metodě od WOSM (2019) a [“The adventure begins 🔗”](#) pomůcek od skautů z Austrálie.